

Onko se lintu? Lentokone? Ei... se on Teräsmies. Superman.
Mitä ovat nuo oudot
naamioidut, trikoisiin ahtautuneet hahmot, joita kutsutaan supersan-
kareiksi? Täältä käsin näyttää, että ne ovat hantunneet
amerikkalaisia sarjakuvia lähes yksinvaltiaasti.

Sarjainfo ei ole aiemmin
juuri kajonnut aiheeseen, super-
sankareita ei ole arvostettu taiteellisesti
paljon miksikään. Nyt kirjoittajamme pistävät pika-
kelausnapin päälle ja hölkkäävät läpi lajityypin historian.
Soikeutuvat perusteellisemmin Hämähäkkimiehen seitteihin. Pohtivat,
kuinka lihaskimppuja pürretään. Tirkistävät häpeämättömästi supermiesten
ja -naisten makuuhuoneisiin. Ja kysyvät ovatko supersankarit jumalia, vai
mitä piruja ne sitten oikein ovat. Artikkelit perustuvat pääosin Suomen
sarjakuvaseuran viimevuotisten sarjakuvafestivaalien esitelmiin.

Vuonna 1938 *Teräsmies* oli
ensimmäinen sarjakuvalehden
kautta amerikkalaiseen kan-
sanperinteeseen liittynyt uusi
sankarihahmo, jolle oli olemas-
sa ns. "sosiaalinen" tilaus. Sodan
uhka oli aistittavissa. Euroopassa
eräs pussihousu ojenteli kättään
tervehdykseen, joka varjosti uhallaan
koko maailmaa.

Kotimaassa rikokset olivat
jokapäiväistä elämää ja poliisi
näytti olevan voimaton turva-
amaan tavallisen ihmisen rau-
haa. Ihmiset tunsivat elämänsä
ilottomaksi, epävarmaksi ja
uhatuksi. Tässä ilmapiiirissä *Teräsmiehen*
ilmestyminen oli sitä
voidetta, jota kansakunnan
henkinen ryhti kaipasi.

Kukaan ei tietenkään odotta-
nut, että *Teräsmies* henkilökohtaisesti
olisi syöksynyt puolus-
tamaan ihmisiä. *Teräsmies* auttoi
ihmisiä palauttamaan uskon
omiin kykyihinsä voittaa se pah-
a, joka ympäröi heitä kaikkialla.
Kun Yhdysvallat liittyi lopulta
sotaan *Teräsmies*-lehtiä kan-
nettiin sotilassäkeissä mukana
rintamalla eräänlaisena Raamat-
tuna. Rintamalla ostettiin
kymmenen kertaa enemmän
Teräsmies-lehtiä kuin *Life*ä ja
Valittuja Paloja yhteensä.

Teräsmiehen suosio johti
sitten sarjakuvalehtien ja uusi-

en sankarien voimakkaaseen
kehittämiseen. Kaikilla näillä
uusilla sankareilla oli samoja
ominaisuuksia kuin *Teräsmie-*
hellä. Amerikkalaisten yhtei-
seksi omaisuudeksi tulivat *The*
Green Lantern, *The Flash*, *Plas-*
tic Man, *Wonder Woman*,
Hawkman, *Captain America*,
Captain Marvel jne.

Kaikilla näillä oli salaperäi-
nen taustansa ja kaikki he taiste-
livat *Hitleriä*, japanilaisia tai
muuta roistoja vastaan. Sodan
alkuvuosina sarjakuvalehtiä
myytiin kuukaudessa 15 miljoonaa
kappaletta ja sodan jälkeen
50 miljoonaa.

Tällä hetkellä supersankarit
elävät uutta nousukauttaan. Ne
ovat saaneet tukeen televisio-
on, jota kautta monet alunperin
sarjakuvana menestyneet san-
karit ovat tulleet tutuiksi.

Yhä enemmän kuitenkin luodaan
televisiota varten omia
sankarihahmoja, jotka saata-
vat sitä kautta ilmestyä myös
sarjakuviin. Näiden hahmojen
luominen on Yhdysvalloissa
miljoonateollisuutta, joka liittyy
yleiseen sarjakuvahahmojen li-
sensointiin (eli hahmon perus-

tuvien tuotteiden valmistami-
nen).

Monet amerikkalaiset sarja-
kuvapiirtäjät valittavatkin nyky-
ään sitä, että ensin luodaan
hahmo, jonka ympärille voidaan
rakentaa lisensiointiteollisuus.
Vasta sitten mietitään, miten
siitä tehdään toimiva sarjaku-
va.

Yksi vanhimpia lisensioituja
sarjakuvahahmoja on ollut juuri
Teräsmies. Se on kuitenkin ko-
kemassa tällä hetkellä muodon-
muutoksen, jossa perinteinen
teräsmies muistuttaa yhä
enemmän tv:stä tuttuja *Masters*
of Universe-sarjan yllihak-
sikkaita voimahahmoja.

Sekä *DC-Comics* että *Marvel*
lähtevät lisensioinnissaan lii-
keelle siitä, että pelkkä super-
sankarin esiintyminen sarjaku-
valeden sivuilla ei riitä myymään
hahmoa kuluttajille. Mukaan
tarvitaan useiden välineiden
yhteistyötä, joista televisio
on tärkein.

Television merkitys perustuu
siihen, että monet supersankari-
tuotteista on suunniteltu kaksi-
kuusivuotiaalle ja näiden
lukemisharrastus alkaa vasta
myöhemmin (jos ollenkaan).

Lapset tulevat tutuiksi super-
sankarien kanssa television ja
kaupan hyllyillä näkyvien tuot-

teiden kautta. Lapsille nämä
hahmot ovat todellisia, lasten
mielikuvitukselle oleellisia ar-
voja.

Kasvatustieteilijöillä olisi
paljon miettimistä, jos he näki-
sivät, miten lapset reagoivat su-
persankareihin, kun he kohtaa-
vat ne jossain liikkeessä teatte-
riasuihin pukeutuneina. Ne ovat
joulupukkiakin todellisempia.

Jos sarjakuvaharrastaja ha-
luaa tietää, mitä supersanka-
reille kuuluu, niin hänen on seur-
attava leikkikalukauppojen
hyllyjä. Jotkut näistä *Marvelin*
Secret Wars, *DC-comicsien*
Super Powers, *King Featuresin*
Defenders of the Earth ym. vas-
taavien hahmojen tuotteista il-
mestyvät tännekin, vaikka poh-
joismaiden televisiot tulevat
hylkimään kyseisiä tv-sarjoja.
Mutta onhan meille tulossa siun-
nut satelliittikanavat! Puolet
HTV:nkin paljon mainostamasta
Children's Channel-ohjelmis-
tosta on yhtä transformereiden
koskaan päättymätöntä taiste-
lua pahaa vastaan.

Ilkka Kalliomäki

